

Příloha 7: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Fakulta sociálních studií
Habilitační obor Sociální psychologie

Uchazeč Dr. Zuzana Dankulincová
Pracoviště Ústav veřejného zdravotnictví, Lékařská fakulta University Pavla Jozefa Šafárika v Košicích

Habilitační práce Skúmanie zdravia a subjektívnej životnej pohody slovenských adolescentov vo vzťahu k so zdravím súvisiacemu správaniu: od kvantitatívneho ku kvalitatívnemu prístupu

Oponent Doc. PhDr. František Baumgartner, CSc.
Pracoviště Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Predložená habilitačná práca Dr. Dankulincovej sa vzťahuje k obdobiu adolescencie a je venovaná téme zdravia, životnej pohody a správania, ktoré súvisí so zdravím podporne alebo naopak ohrozujúco. Autorka sa vo svojej vedecko-výskumnej činnosti dlhodobo venuje tejto téme, čo dokumentuje aj jej rozsiahla publikačná činnosť.

V práci sú v prvých troch kapitolách charakterizované základné pojmy a okruhy. V prvej kapitole je venovaná pozornosť teoretickému chápaniu zdravia a subjektívnej životnej pohody. Koncepty, ktoré sa týkajú správania súvisiaceho so zdravím sú obsahom druhej kapitoly. Rizikové správanie je ponímané ako forma reakcie na vývinové úlohy v období adolescencie. Tretia kapitola o adolescencii poukazuje na zmeny, ktoré sú s ňou spojené a vzťahujú sa k biologickej a psychologickej sfére fungovania jednotlivca. Hoci teoretická časť nie je rozsiahla, predstavuje dobré východisko pre empirickú časť práce. Autorka prezentuje viaceré modely, ktoré sa usilujú zachytiť vzťah medzi zdravím a správaním, ktoré má vzťah ku zdraviu a ktoré sú overované vo výskume. Istú výhradu mám voči tomu, že nie vždy obsah uvedený v určitej časti zodpovedá nadpisu (napr. pod nadpisom „Podpora zdravého životného štýlu a vplyv na zdravie a subjektívnu životnú pohodu“ je o podpore len málo, skôr sa tu píše o rozličných prejavoch rizikového správania).

Podstatnú časť textu tvorí prezentácia výsledkov výskumu realizovaného v rámci dlhodobého medzinárodného projektu HBSC (Health Behaviour in School Aged Children) a orientovaného na skúmanie zdravia a so zdravím súvisiaceho správania v období ranej a strednej adolescencie. Autorka je členkou slovenského výskumného tímu. Zbery dát sú realizované na reprezentatívnych súboroch respondentov, umožňujú tak zovšeobecňovanie na adolescentnú populáciu, sledovanie vývinových trendov, ako aj komparáciu výsledkov v rôznych krajinách. Dr. Dankulincová približuje výsledky štúdie HBSC na Slovensku z vlny zberu dát z rokov 2009/10. Popisuje spôsob výberu vzorky a obsah dotazníka pre získavanie dát. Zistenia sú prehľadne prezentované s využitím tabuliek a grafov a dokumentujú šírku záberu skúmania. Dáta sú adekvátne štatisticky spracované. Porovnávané sú najmä súbory 11, 13 a 15 ročných respondentov a výsledky dievčat a chlapcov. Sledovanie vzťahov medzi rizikovým správaním a posudzovaním svojho zdravia a subjektívnej životnej pohody dost presvedčivo ukazujú, že vyšší výskyt foriem rizikového správania je spojený s negatívnejším

hodnotením svojho zdravia a životnej spokojnosti. Nasledujúci text je zameraný na interpretáciu a vlastne aj diskusiu zistení (hoci explicitne neuvedenú). Výsledky sú posudzované v kontexte teoretických modelov aj porovnávaním s výsledkami iných výskumov. Očakával som, že sa autorka viacej vyjadrí k otázke rozdielov medzi dievčatami a chlapcami v posudzovaní zdravia a životnej pohody, ktoré sú v neprospech dievčat. Autorka pred sumarizujúcim záverom práce pridáva ešte dve kratšie kapitoly. V prvej z nich poukazuje na špecifiká výskumu u zdravotne znevýhodnených adolescentov. V druhej naznačuje možnosti skúmania zdravia a subjektívnej životnej pohody s využitím kvalitatívneho prístupu. Podľa autorky to môže byť obohacujúce pre danú oblasť a konkrétne to ukazuje na príklade participatívneho prístupu. Upozorniť by som chcel na niektoré nedostatky týkajúce sa formálnej a jazykovej stránky práce. Vyskytujú sa štylistické neobratnosti, príkladom môže byť samotný názov práce. Vhodnejšou väzbou by bolo (v názve aj ďalej v texte) „správanie súvisiace so zdravím“ než „so zdravím súvisiace správanie“. Dost' často sa v texte používa slovo skrze, vhodnejšie by bolo používať iné výrazy, ako napr. prostredníctvom. Moje celkové hodnotenie predloženej habilitačnej práce je pozitívne. Práca rieši aktuálne otázky súčasného psychologického výskumu a navyš má relevantné konzekvencie do praxe. Uchádzačka predkladanou habilitačnou prácou, ale tiež svojím doterajším vedecko-pedagogickým pôsobením a publikačnou činnosťou, presvedčivo preukazuje svoju kompetentnosť a erudovanosť.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Ako autorka interpretuje viaceré rozdiely medzi dievčatami a chlapcami týkajúce sa posudzovania vlastného zdravia, zdravotných ťažkostí, životnej spokojnosti?
2. Plánuje autorka v blízkej perspektíve využiť vo výskume správania súvisiaceho so zdravím participatívny výskum (prípadne inú formu kvalitatívneho výskumu)?

Závěr

Habilitační práce Zuzany Dankulincové „Skúmanie zdravia a subjektívnej životnej pohody slovenských adolescentov vo vzťahu k so zdravím súvisiacemu správaniu: od kvantitatívneho ku kvalitatívnemu prístupu“ *splňuje* požiadavky standardne kladené na habilitační práce v oboru Sociální psychologie.

Ostrava, dne 12. 1. 2016

